

V Praze dne 6. 4. 2016
Čj. OVA: 340/16

Stanovisko

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

I. Úvod

Cílem předkládaného návrhu novely zákona č. 254/2001 Sb. je dle předkladatele

- zlepšení motivační a fiskální funkce poplatků za vypouštění množství odpadních vod do vod povrchových a poplatku za odebrané množství podzemní vody ve vztahu k zajištění ochrany množství a kvality povrchových a podzemních vod;
- náprava praktických problémů vyplývajících ze současného nastavení vodního zákona, které byly identifikovány Ministerstvem životního prostředí (MŽP) a dalšími dotčenými subjekty ochrany vod, a reakce na proběhlou nebo připravovanou novelizaci jiných právních předpisů.

II. Připomínky a návrhy změn

Předložený návrh představuje poměrně komplexní regulativní intervenci. Hlavní oblasti legislativní změny

1. Novelizace poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových,
2. Novelizace poplatku za odebrané množství podzemní vody,
3. Novelizace povinnosti znečišťovatelů sledovat vypouštění odpadních vod – zavedení institutu laboratoří správců povodí,
4. Novelizace ustanovení vodního zákona týkající se geologických prací spojených se zásahem do pozemku,
5. Novelizace ustanovení vodního zákona týkající se zavedení možnosti posouzení možnosti zhoršení stavu záměrem dotčených vodních útvarů,
6. Novelizace ustanovení vodního zákona týkající se odpadních vod a závadných a nebezpečných látek,
7. Novelizace ustanovení vodního zákona týkající speciálních servisních zařízení jako součásti vodní cesty,
8. Novelizace ustanovení vodního zákona týkající se ochrany před povodněmi a záplavových území,
9. Novelizace a upřesnění sankčních ustanovení a vodoprávního dozoru ve vodním zákoně.

Předložené hodnocení dopadů regulace je členěno dle výše uvedených bodů, pro každý bod je zpracováno hodnocení dopadů v kauzální souvislosti problém - cíle řešení - varianty řešení - náklady a přínosy - výběr nejlepší varianty. Předkladatel u většiny oblastí vychází z kvalitativní analýzy a doplňuje ji řadou kvantitativních údajů. Velmi podrobně je zpracována problematika administrativních nákladů veřejné správy (především téma zvýšení objemu vybíraných poplatků), méně podrobně a s menší vypovídající schopností záležitost dopadů na firmy a spotřebitele.

V logice a rozsahu analýzy lze předložené hodnocení dopadů regulace považovat za případ spíše dobrého příkladu RIA

Předkladatel analyzuje schematicky variantu 0 - současný stav a variantu 1 - navrhované řešení. U většiny analyzovaných témat lze tento přístup přijmout, protože se jedná o dílčí změny, Komise však považuje tento přístup za problematický zejména u témat poplatků (poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových a poplatky za odebrané množství podzemní vody).

Zpracovatel stanoviska za Komisi prof. Jílková uvádí, že v letech 2006 - 2008 vedla ekonomický tým, který zpracoval několik fundovaných studií zaměřených na analýzu poplatků v ochraně životního prostředí, které však v důvodové zprávě nejsou citovány. Z těchto studií vyplývá závěr, že poplatky v ochraně životního prostředí mají téměř vždy mizivou environmentální účinnost, výraznou fiskální úlohu (naplňování mimorozpočtových fondů) a přitom vysoké administrativní náklady.

S tímto problémem se předkladatel v hodnocení dopadů regulace (problém - varianty řešení) vyrovnává nedostatečně, s nepochopením souvislostí mezi environmentálními efekty poplatků a fiskální úlohou poplatků.

Je to však **širší problém - ministerstvo životního prostředí (i další resorty) zcela nedostatečně realizují kompetentní a odborně fundovaný přezkum účinnosti regulace (tedy ex-post analýzu dopadů)** - a přitom se třeba jenom u poplatků ve vodním hospodářství jedná o transfery ve výši stovek milionů korun. Hodnocení dopadů regulace při změně existujícího zákona by mělo být příležitostí pro důkladné zhodnocení fungování současné právní úpravy, které však neproběhlo.

V předloženém hodnocení dopadů je přezkum účinnosti regulace (část 10) popsán zcela nedostatečně.

Dalším **nedostatkem předloženého hodnocení dopadů regulace je úzké technokraticky-funkční zaměření na daný nástroj či legislativní změnu**, pomíjeny jsou širší strategické a ekonomické souvislosti (je to jedna z důrazných výtek vůči RIA v připomínkovém řízení). Tato výhrada však platí nejenom pro předloženou důvodovou zprávu, ale obecně pro přístup ke zpracování RIA.

Konzultační proces není popsán ve specifické stati. Proběhl formou připomínkového řízení, materiál je předkládán s řadou rozporů.

III. Závěr

Komise konstatuje, že předložené hodnocení dopadů regulace odpovídá požadavkům Obecných zásad.

Komise důrazně požaduje, aby předkladatel doplnil postup systematického přezkum účinnosti regulace založený na fundované ekonomické analýze, který bude následně realizovat.

Vypracoval:

prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.
v. r.
předsedkyně komise